

Nemzetközi vasúti tanácskozás Szegeden

Tegnap kezdődött Szegeden, a MÁV igazgatóság épületében a jugoszláv, a csehszlovák és a magyar vasutak állandó munkacsoportjának X. ülése. A megbeszélésen részt vevő vasutak küldöttségét **Gudoric Milomir**, a jugoszláv vasutak közösségének közlekedési mérnöke, **Crkon Rudolf**, a csehszlovák közlekedési minisztérium forgalmi, kereskedelmi szakosztályának igazgatóhelyettese és **Baksa Béla**, a MÁV kereskedelmi igazgatóhelyettese vezeti.

A négynapos tanácskozás során megtárgyalják a résztvevő vasutak áruforgalmát érintő, valamint a három országon átmenő vasúti áruforgatás lebonyolítását. Együtt értékelik az előző évi tanácskozáson hozott határozatok megvalósítását, mely elősegítette a megnövekedett áruforgalom hatékonyabb elvégzését. A felmerült nehézségek áthidalására pedig újabb intézkedéseket hoznak.

„Óriás frizsider”

500 vagonnal növeli tárolási kapacitását az ideai gyümölcs- és zöldségszezonra a Győr-Sopron megyei Zöldért Vállalat. Bővíté Győr óriás „frizsiderjét”, a hűtőtárolót és a tranzitraktárt. A két létesítményt a tavalyinál 200 vagonnal több termény befogadására teszik alkalmassá. Ezenkívül elkészül egy új, 300 vagonos zöldségtároló is a megyeszékhelyen.

A megnagyobbított hűtőtároló június elejétől fogadja a friss gyümölcsöt, a szármocát, a megye termelőgazdaságaitól.

Nyolcszáz kívánság

Lapozgatás a tanácsstag-beszámolókat íratgyűjtőiben

1. Panaszaink természetrajza

Az idén tavaszra tették Szegeden a tanácsstag-beszámolókat. Az volt a megfontolás: egy lezárt év minden tanácsa együtt van már, és az új esztendő tervei is ismerősek, a szükséges részletekig. A gondolat bevált. Nemcsak azzal bizonyítható ez, hogy senki sem panaszkodik, hanem a lakosságnak, a tanácsnak sem károskodtak a korábbi rend mellett — azzal is, hogy a részvétel, az érdeklődés és az aktivitás is tavasziasan friss, élénk volt.

Ez az élénkség, pezsdülés követeli ki, hogy a tanácsokat tovább gondoljuk, az ideai tanácsstag-beszámolókat legfőbb mozzanatait, csomópontjait cikksorozatban fel dolgozzuk. Kezdjük a számok nyelvén! Az első és legfontosabb adat: Szeged minden választókerületében beszámoltak a tanácsstagok a lakosságnak. A választók közül közel hat-ezren voltak kíváncsiak a találkozási (a megelőző két évben 4600, illetve 5200 volt a résztvevők száma). A körzetek számával osztva: az átlagos megjelenés 44 volt. A tanácsstag-beszámolókon összesen 1440 felszólalás hangzott el (1276 és 1042 az előző beszámoló adata), és a közérdekű javaslatok száma az idén 1958 volt, minthogy egy-egy felszólaló több kérdéssel is véleményét mondott, kezdeményezett. (Az előző évben a javaslatok száma 1218, illetve 1510.)

Mindig az volt a szokás, hogy a tanácsstagok maguk választottak a kérdésekre, de amire nem volt kéznél a felelet, azokra a kerületi hivatalok, a szakigazgatási szervek és az érintett vállalatok, intézmények feleltek levélben. A posta az idén 800 ilyen levelet kézbesít folyamatosan, 30 napon belül a választópolgároknak, s ebből máris kiderül: a tanácsstagok 1150 körüli kérdésre készen voltak a válasszal a helyszínen.

A számok beszédesek. Először is azt mondják: a lakosság nem fárad, ha közügyekről van szó, ellenkezőleg: mind több azok száma, akik a város kisebb-nagyobb ügyeit szívükön viselik, akik elismerik és bírálják a várospolitikát, és a város ügyeinek, akik még többre és szebbre vágyanak, s cselekvőkészségüket teszik a javaslattevő, bíráló, panaszoló szavak mellé. Hiszen a tanácsstag-beszámolókat íratgyűjtőiben szinte minden második, harmadik javaslat, kérdés mellett ott áll a segítő ajánlás is!

Kiolvashatjuk az ideai adatokból azt is: a tanácsstagok egyre jobb gazdái a közügyeknek és a városnak, évről évre nagyobb felkészültséggel, gazdagabb ismeretekkel rendelkeznek, akár saját körzetük ügyeiről, akár a város egészéről van szó. Nagyon nagyra kell becsülni azt a mozzanatot, hogy 1150 kérdés válasszal nem borítékban utaztatják, hanem még a helyszínen megszületett az egyetértés, a magyarázat. Bizonyára szerepe van ebben a tanácsstagok rendszeres továbbképzésének, és a választottak folyamatos, mindenre kiterjedő tájékoztatásának is.

Sokat mond az is: mi foglalkoztatja leginkább a lakosságot? A városépítés, a várospolitika általános kérdéseire most kisebb volt a figyelem. Bizonyára azért, mert az elmúlt években minden körben ismertté váltak az ezeket vezérlő alapelvek, s érvényesülésük is megfelelően halad. Eldőltek a nagy kérdések, a közélet fórumain, és a tanácskozási központokban részletesen meg-

vitatták a lakossággal a most érvényes ötéves terv irányelveit, főbb célkitűzéseit, és ezek kivívták a közvélemény áldását. Annál több a köznap dolgokban elvárt igényesség! A közvetlen lakókörnyezet követeléseit!

Megint csak számokkal mutatjuk be panaszaink, kéréseink, igényeink természetrajzát. A megválaszolásra maradt 800 ügy megoszlása főbb csoportok szerint a következő: az útépitések, útjavítások számláján 110 javaslat szerepel! Első látásra meglehetősen ez, hiszen mostanában zajlottak le a város legnagyobb útfelújításai. Igen... Száz-meg százmilliót költött erre a város. Erőit, pénzét koncentrálván olyan feladatokat oldott meg, mint a Kossuth Lajos sugárút felújítása, a kiskörút részbeni korszerűsítése, a közlekedési csomópontok rendezése — s bizony eközben háttérbe szorultak a kisebb utcák. Azon kívül: a nagy forgalmú utak maguk is korszerűbb rávezetésért, kapcsolatrendszerért kiáltanak. Az autó is szaporodik, szerencsére a külső városrészekben is — természetesen hát, hogy a tengelytörő földes utak, a sáros ájtárak ügye fölgyülemlett. S mint-hogy mégis „gyalogos” ország még a miénk, az 6 panaszaink sem mellékesek, hiszen helyenként csak gumicsizmában lehet „átkelni”, esős időben a másik oldalra Nekik járda kell, s tiszta útkeresztezések a földes utcákban is.

A közlekedésre 84 panasz hangzott el — inkább annak szervezésére, bonyolítására, menetrendi igazítások kérésével, nem annyira a közlekedés minőségére. A nagy számban sok az egyéni kérdés is. A köztisztaság a modern városok ember egyik legsebbe és legfogóbb igénye! Erre panaszkodtak, ezzel összefüggésben javasoltak nyolcvanán! Mondhatnánk azonban többet is, mert a nyílt szelvényű csatornák és a szennyvízelvezetés gondjai néhány városrészben az általános köztisztasággal, a városi higiénével is gyakran közvetlen összefüggésbe kerülnek. Ezeknek sorsa, állapota, jövője 74 embert érintőzt felhívására. Ezután az ingatlankezelés, ez az örökzöld téma következik, majd a kereskedelem és a vendéglátás, a parkok, játszótérek ügye és a fásítás, a közvilágítás kisebb-nagyobb „hézagai” és az egészségügy, hogy csak a problémák legnagyobbját soroljuk fel.

Az sem közömbös, hogy milyen témákban „csillapult” a közvélemény, hiszen a panaszok „szerkezetének” változása fejlődést is kifejez. A gázellátás ma már alig-alig téma, legfeljebb újabb gázvezetékek erejéig. A lakótelepek ellátása korábban égető mindennapi seb volt — máig szeplővé hegesedett. Iskolák, óvodák dolgaiban mindössze 5 „interpelláció” hangzott el az ideai tanácsstag-beszámolókon.

Sz. Simon István
(Folytatjuk.)

Gyógyszer helyett önismeret

— Ön ideges, professzor úr?
— Néha bizony igen — mondja dr. Szilárd János egyetemi tanár, a SZOTE Ideg- és Elmegyógyászati Klinikájának igazgatója. — Különösen a huszonhatodik telefon után, egyik értekezlet-ről a másikra rohanva.

(Olyan ideges vagyok, hogy majd szétdurran a fejem. — Ha meglátom is, felmegy a pumpa. — Hagyj békén, nem látok a pipától. — Várj, bedobok egy „dillibogyót”. — Hányszor, de hányszor halljuk-mondjuk naponta ezeket a mondatokat. Ideges a pedagógus, a házmaster, a gépíró és a betonozó, a buszvezető és az utas, a pincér és a vendég, az igazgató és a beosztott, a tudós és a diák... Mindenki ideges. Korunk betegsége talán a neuroziz?)

Dr. Heiner Lajos egyetemi tanár: az idegesség nem idegbetegség. Az idegesség valóban korjelenség, de nem az idegrendszer kóros elváltozása. Ebből következik, hogy megoldása sem elsősorban ideggyógyászati feladat.

(A ma élő generációk tagjait a felgyorsult élettempó, a rengeteg stresszhatás, a felerősödött ingeretek jobban megviselik, mint az előző korok embereit. Az immunrendszer elcsúszása miatt nem alkalmasak a külső hatásokkal szemben. A ránk zúduló hatalmas ingerhalmazt nemcsak átélni kell, de fel is dolgozni. S bár biológiaiailag ugyanolyanok vagyunk, mint több száz évvel ezelőtt élt elődeink, a szociális és társadalmi hatások tekintve lényegesen különbözünk tőlük.)

Dr. Vargha Miklós egyetemi tanár: Este leülök a televízió elé, s mit látok — megdöbbentek... Kétségbeesettek... felrobbantottak... megbuktatták... kiskiklott... összeültözött... lezuhant...

(Nemcsak a család, a kis-közösség, a lakóház, a szűk környezet, de az egész világ hatással van valamennyiünkre. Összeszűkült az idő, összehúzóerő a földgolyó. Rohanunk, semmire nincs időnk, szinte a történelemmel egy időben eseményeink tudomást a világ eseményeiről, s ha a Föld valamelyik más táján történik valami, azt mi szinte azonnal érzékeljük-átéljük. Nemcsak mennyiségileg sok az „injekció”, de minőségileg is zavaros, nehezen hozhatók közös nevezőre. Nem mindegy, hogy egy nyelven, egyformán beszél-e ugyarról az eseményről például a Kossuth rádió, Ujvidék, Vatikán, és sorolhatnánk. Az ellentmondások stresszhatását magunknak kell földolnunk. Régen nagyapa azt mondta, hogy értékrendjét nagyapjától örökölte, azt is adja tovább. Ma naponta változik, bővíti, alakul az életünket befolyásoló, formáló és válasza váro értékrend.)

Dr. Szilárd János: Klinikánk gyermekosztályán leg-

alább egy tucat olyan tíztíz-éves gyermek fekiadt, akik öngyilkosságot kíséreltek meg. Legtöbbjük azért, mert összekuszálódott bennük a többféle értékrend, más követelt az anyuka, a tanító néni, a nagymama, és más a baráti közösség. Az akceleráció világjelenség, a fent említett stresszhatások a gyerekekre és serdülőkire is hatnak. A mai nyolc-tíz éves gyerek minőségileg más, mint régen. A szülő hiába zárja el a televíziót egy véres krimi vagy egy túlfűtött szerelmi jelenet következtében, az utcát és a szomszéd tévét nem lehet elzárni. Tény, hogy az emberi agynak — különösen serdülőkori — van kihasználatlan kapacitása, de az eltérő értékrendekhez és követelményekhez való alkalmazkodás a gyermekek számára jórészt megoldhatatlan feladat, és sokszor feloldhatatlan feszültségek forrása.

Dr. Vargha Miklós: Ennek mintegy átvédelmezési mechanizmusa a fiatalok alkohollizmus, bűnözés, ragasztózás, korai szexualitás — megannyi társadalmi gond. (Egyértelmű az orvosok véleménye, a neuroziznak nem a betegség a lényege, megelőzése, megoldása sem elsősorban orvosi feladat, de nem lehetünk el sző nélkül mellette. Olyan sokrétű és sokoldalú, az emberi természet és környezetével összefüggő jelenség, melynek egyaránt megvannak a biológiai, társadalmi, pszichológiai összetevői, s megnyilvánulásai is ezeken a területeken tapasztalhatók. A megoldás? Nagyon összetett, nagyon komplex. Egyik sarkkérdése a nevelés. De összefügg a személyiség kialakulásával, az egészséges életre való felkészítéssel, a világhoz való viszonytal, a beilleszkedési készséggel, az alkalmazkodási tudással, az önismerettel és a problémamegoldó képességgel. „Öld meg a problémádat!” — mondja Vargha professzor, majd hozzátesszi: „Segíts magadon, a pszichológus is megsegít!” De hát — halom szinte a kérdésszöveg, hová menjek, ha ideges vagyok, ha nem tudok aludni, ha fáj a fejem, ha megy a hasam, ha gombócot érzek a gyomromban, izzad a tenyém és hőhullámok gyötörnek?)

Dr. Szilárd János: Az átlagos magyar beteg — és tegyük hozzá, az átlagos magyar orvos is — túlzottan „testcentrikus”. Az ideges panaszok általában valamilyen testi területen jelentkeznek, például fejfájás, gyomorpanaszok stb. Társadalmi mértékű félreértés, hogy ezeken a bajokon, mint egy csodaszer, segít a Seduxen, a Doralotin, a Karil, a Ridol vagy a szentábré. A tabletták között elvész a valódi ok, a kiváltó probléma, például családi vagy munkahelyi konfliktus.

Dr. Vargha Miklós: Fel-

körzeti orvosoknál. Arra voltam kíváncsi, hogy az orvoshoz forduló betegeknek mi a jelentkező oka? Az esetek harmadában felében egyszerűen kimutathatók és visszavezethetők családi vitákra, munkahelyi problémákra, anyagi gondokra, feloldhatatlannak tűnő ellemtondásokra. Csakhogy a körzeti orvosnak van-e ideje a tünetek felismerésére és a receptek fölírására helyett a beteg személyiségével, pszichés életével foglalkozni, és egyáltalán, megoldhatóak-e ezek a problémák receptekkel? A szemléletlen kellene változtatni, társadalmi méretekben. S önmagunkban felismerni, bevallani, majd pedig megoldani problémáinkat!

— Ön ideges, professzor úr?
— Leginkább akkor vagyok ideges, ha időzavarban vagyok — feleli dr. Szilárd János. — Szép dolog a műemlékvédelem és a környezetvédelem, de itt az ideje elkezdni — mindannyiunk érdekében — az idővédelmet.

Tandi Lajos

„Kisóvónénik”

Aranyos Ágita, Móra Ferenc verse. Akik elmondják, egy kislány és egy kislány, a feladatok illő komolysággal ülnék a kis paraván mögött, kezükben babok, a verset hangosan, bátran, közösen mondják. Közben a teremben a többi gyerek az asztaloknál ül, minden csoport más-más játékkal játszik, csendesen beszélgetnek. Nagycsoportosok a tarjáni IV. számú óvodában.

A csendes foglalkozás alatt fehér köpenyes lányok jönnek a terembe, a fal mellett levő kisgyerekekre néznek. Ók már nyugodtak, túl vannak a zárófoglalkozáson, a ballagáson, nem kötelező számukra ez a foglalkozás. Hogy mégis eljöttek? Két osztálytársuk számol be ezen a délutánon, értük izgulnak, értük drukkolnak. A terem egyik sarkában, az óvónő asztala mögött, most vendégek ülnék. Tanárokat, a Tisza-parti gimnázium óvónőképző tagozatáról, és az érettségizőket felkészítő óvónőket. Előttük a vizsgázók tervezete, s a kisóvónők minden mozdulatát, minden szavát figyelő szemek kísérik. A füzetekbe megjegyzések kerülnek, milyen hibát vétett a kisóvónéni, mi volt az, ami dicseretet érdemel.

Muskó Teréz „kisóvónéni” környezetismereti foglalkozást vezet. Am a vizsga nemcsak ebből áll, a hatvan-hetven percbe játékok, ötperces torna és uzsonnázás is beletartozik.

— Gyerekek, ki tudja megmondani, milyen zöldségfélék teremnek tavasszal?

A tanulásba, a komoly munkába játékosan igyekeznek bevonni a kiskisiket. Minden jó választásért dícsér, a lustábbakat közös tevékenységre biztatja. A környezetismereti foglalkozás témát az évszakok és ezek jellemzői. Nem hiányzik a szemléltető-eszköz sem, a valódi friss zöldség, az élő virág, a mag-nemes táblán a tájakat ábrázoló képek. A gyerekek nem érzik, hogy aki foglalkozik velük, még nem „igazi” óvónéni. Figyelemmel kísérik szavait, a rájuk bízott feladatokat igyekeznek minél jobban elvégezni. A kisóvónéni mindnyájukat nevükön szólítja.

A következő foglalkozás ének. Újabb vizsga a diáknak, és újabb „kisóvónéni” a gyerekeknek. Pigniczki Ágnes magabiztosan, szeretettel irányítja a gyerekeket, a munkáját figyelő tanárok időnként elismerően bólintanak. Elégedettek.

Honti Katalin

A madarak és fák napja

A madarak és fák napját rendezték meg kedden Vas megyében. A természeti értékeire méltán büszke vidék májusban természet- és környezetvédelmi napokon irányítja a társadalom figyelmét az erdőkre, ligetekre, arborétumokra, általában a természetre. E tíznapos program része a madarak és

fák napja, amelyen főleg az ifjúság természetismeret-nevelése a cél. Gyerekek ezrei töltötték hosszabb-rövidebb időt a tavaszi pompába öltözött híres vasi arborétumokban, parkerdőkben, ligetekben. Sok helyen ott tartották az osztályfőnöki, a rajz- és a természet-